

Advies nr. 41/2019 van 6 februari 2019

Betreft: Voorontwerp van besluit van de Waalse Regering tot invoeging van een Titel VIII in boek II van het tweede deel van het Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid betreffende de erkenning en subsidiëring van de diensten en de voorzieningen voor de begeleiding van partnergeweld en gendergerelateerd geweld (CO-A-2018-207)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (algemene verordening gegevensbescherming) (hierna "AVG")

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van Mevrouw Alda Greoli, Minister van Sociale Actie, Gezondheid, Gelijke kansen, Openbaar ambt en Administratieve Vereenvoudiging, ontvangen op 6 december 2018;

Gelet op het verslag van de heer Willem Debeuckelaere;

Brengt op 6 februari 2019 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP VAN DE AANVRAAG

1. Het Waals Parlement keurde op 1 maart 2018 een decreet goed betreffende de erkenning van de diensten en de voorzieningen voor de begeleiding van partnergeweld en gendergerelateerd geweld (hierna "het decreet van 1 maart 2018"). Deze tekst is bedoeld om de vrijwilligerssector te bestendigen en de eerstelijnsoperatoren te erkennen die bijdragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen van de Regering inzake bestrijding van geweld, overeenkomstig de verbintenissen aangegaan via de goedkeuring van de intra-franfone en nationale plannen voor het bestrijden van geweld en in coherentie met de vereisten geformuleerd door het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (hierna "het Verdrag van Istanbul"), in België in werking getreden op 1 juli 2016.

In de tekst van het decreet van 1 maart 2018 dienden sommige modaliteiten te worden gepreciseerd wat het doel is van het huidige voorontwerp van besluit van de Waalse Regering tot invoeging van een Titel VIII in boek II van het tweede deel van het Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid betreffende de erkenning en subsidiëring van de diensten en de voorzieningen voor de begeleiding van partnergeweld en gendergerelateerd geweld (hierna "het voorontwerp van besluit").

Het voorontwerp van besluit handelt over de erkenning en de subsidiëring van de diensten en de voorzieningen voor de begeleiding van partnergeweld en gendergerelateerd geweld. Het brengt verduidelijkingen aan over: de statistische gegevens bedoeld in artikel 149/14 5° van het Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid (hierna "het decretaal wetboek"); de inhoud van het dossier en de procedure voor toekenning en intrekking van de erkenning.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

Actoren en hun verantwoordelijkheid

2. Het voorontwerp van besluit definieert niet wie de verwerkingsverantwoordelijke is in de zin van artikel 4.1.7 van de AVG. Deze vaststelling is onontbeerlijk om de verplichtingen en verantwoordelijkheden van iedere actor te definiëren en de uitoefening van de rechten bepaald in de artikelen 15 tot 22 van de AVG toe te laten.

Aard van de gegevens, doeleinden en proportionaliteit van de verwerkingen van persoonsgegevens.

- a) Statistieken uit het jaarverslag

3. Het Verdrag van Istanbul dat aan de basis ligt van het ontwerp van decreet van 1 maart 2018 en van het voorontwerp van besluit bepaalt in zijn artikel 11 dat: (vrije vertaling) « *Teneinde het onderhavig Verdrag ten uitvoer te brengen verbinden partijen er zich toe:*
 - *1° op geregelde tijdstippen gedesaggregeerde en relevante statistische gegevens in te zamelen over zaken met betrekking tot alle vormen van geweld die binnen de toepassings sfeer vallen van onderhavig Verdrag; [...]*
 - *4° Partijen waken erover dat de overeenkomstig dit artikel ingezamelde gegevens ter beschikking gesteld worden van het publiek. »*

4. Artikel 149/14 van het decretaal wetboek bepaalt dat: « *de Diensten en Voorzieningen hebben als opdracht, binnen hun territoriale jurisdictie: [...] 5° statistische gegevens in te zamelen betreffende het ontvangen publiek in naleving van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* ». Hetzelfde artikel bepaalt « *De Regering bepaalt de minimale lijst, de modaliteiten voor de registratie, de bewaring, de mededeling en de periodiciteit van de gegevens ingezameld overeenkomstig punt 5°* ».

5. Artikel 235/1§1 van het voorontwerp van besluit stelt dat de statistische gegevens bedoeld in artikel 149/14 5° van het decretaal wetboek geïntegreerd worden in het jaarverslag bedoeld in artikel 12/3 van onderhavige code, overeenkomstig het Verdrag van Istanbul. De aanvrager vermeldt dat deze gegevens anoniem zijn en ten minste betrekking hebben op:
 - 1° het aantal en de aard van de prestaties ;
 - 2° de gegevens betreffende de personen die een aanvraag indienen;
 - o 3° de leeftijd;
 - o 4° het geslacht;
 - o 5° het soort geweld;
 - o 6° het verband tussen de geweldpleger en het slachtoffer;
 - o 7° de geografische locatie;
 - o 8° de nationaliteit;
 - o 9° de handicap

6. De aanvrager vermeldt dat het voorontwerp van besluit zal bijdragen tot het verminderen van de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen alsook het onafhankelijk worden van meisjes en vrouwen zal bevorderen, zal toelaten te voldoen aan de voorschriften van het Verdrag van Istanbul, en kadert binnen het nationaal plan voor de bestrijding van gendergerelateerd geweld en het intra-francofone plan voor bestrijding van seksistisch en intra-familiaal geweld.

7. De Autoriteit herinnert er aan dat artikel 198 van de WVG bepaalt: « *Bij een verwerking van gegevens met het oog op wetenschappelijk of historisch onderzoek of statistische doeleinden, gebaseerd op een gegevensverzameling bij de betrokkene, gaat de verwerkingsverantwoordelijke over tot de anonimisering of pseudonimisering van de gegevens na de verzameling ervan.* »
8. De persoonsgegevens waarvan de publicatie in geanonimiseerde vorm is voorzien zijn zeer gevoelig en behoren grotendeels tot de bijzondere categorieën gegevens zoals bedoeld in de artikel 9 van de AVG. Bovendien hebben zij mogelijk betrekking op kwetsbare personen, namelijk de slachtoffers van geweld. Een al dan niet vrijwillig omkeren van de anonimisering van deze gegevens, zou voor gevolg kunnen hebben dat de rechten en vrijheden en de fysieke en mentale integriteit van de betrokkenen wordt aangetast.
9. Gelet op de hoeveelheid gegevens en hun gevoeligheid stelt zich de vraag naar het risico op heridentificatie¹ en naar de relevantie van de publicatie van al deze gegevens. Om het risico op heridentificatie te evalueren is het bijzonder belangrijk om het territoriaal toepassingsgebied en het aantal getroffen individuen te bepalen aangezien het risico op heridentificatie afneemt naarmate het territoriaal toepassingsgebied en het aantal individuen toeneemt. De referentiewetteksten en in het bijzonder artikel 14/15 § 2 van het decreet van 1 maart 2018 laten niet toe om met zekerheid de "geografische" fijnmazigheid van de gegevens te bepalen (bv: dekken de gegevens een gerechtelijk arrondissement?) en dus het risico op heridentificatie.
10. Artikel 11 van het Verdrag van Istanbul somt de in te zamelen gegevens niet op maar stelt dat enkel "relevante" statistische gegevens moeten worden ingezameld en ter beschikking gesteld van het publiek. Aangezien deze gegevens, zelfs geanonimiseerd, uiterst gevoelig zijn voor de personen die het voorontwerp van besluit wil beschermen en het bestaan van een aanzienlijk risico op heridentificatie, acht de Autoriteit het noodzakelijk de relevantie van de publicatie van elk gegeven te verantwoorden in het licht van de doeleinden van het voorontwerp van besluit.
11. De aanvrager verduidelijkt in artikel 235/1 § 1 van het voorontwerp van besluit dat het jaarverslag "ten minste" de hiervoor opgesomde gegevens bevat. Vanuit een bekommernis van transparantie beveelt de Autoriteit aan om op exhaustieve wijze alle gegevens op te lijsten die in het jaarlijks verslag zullen gepubliceerd worden. De exhaustiviteit is eveneens vereist aangezien het risico op heridentificatie groter wordt naarmate het aantal gegevens toeneemt.

¹ http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp216_nl.pdf.
§2.2.2

b) Erkenningsdossier

12. Artikel 235/4 § 1 bepaalt eveneens dat het dossier voor de erkenningsaanvraag van de diensten en de voorzieningen voor de begeleiding van partnergeweld en gendergerelateerd geweld de volgende persoonsgegevens bevat: 1° de identiteit van de vertegenwoordiger van de dienst en zijn contactgegevens [...], 3° naam, titels, kwalificaties, kopieën van diploma's en vermelding van hun statuut alsook de functies van de personen die de opdrachten vervullen bedoeld in artikel 149/14 van het decretaal wetboek.
13. De gegevens opgesomd in artikel 235/4 § 1 van het voorontwerp van besluit zijn proportioneel en noodzakelijk in het licht van de doeleinden van de voorliggende tekst.

Bewaartermijn

14. Artikel 235/1 §2 van het voorontwerp van besluit bepaalt "*de gegevens worden elektronisch geregistreerd door de diensten en voorzieningen en worden bewaard gedurende 10 jaar vanaf de datum van registratie*". Uit dit artikel blijkt niet duidelijk of de vermelde gegevens brutogegevens van de betrokkenen zijn of gegevens die werden geregistreerd in statistische vorm. Conform het beginsel van artikel 5 (e) van de AVG dient de aanvrager in beide gevallen de vastgestelde bewaringstermijn te verantwoorden. Er dient eveneens te worden opgehelderd wat wordt verstaan onder de « *datum van registratie* ».

Transparantie

15. Overeenkomstig het transparantiebeginsel van artikel 5(1)(a) van de AVG dient de aanvrager de betrokkenen te informeren over het gebruik van hun gegevens voor statistische doeleinden en over het feit dat deze gegevens in een samengevoegde vorm zullen worden gepubliceerd. Om te voldoen aan deze informatieverplichting zal de aanvrager de informatie moeten opnemen zoals opgesomd in artikel 13 van de AVG.

BEVEILIGING

16. De in punt 3 aangestipte verwerking van gevoelige persoonsgegevens zal voor de anonimisering moeten omkaderd worden door de passende organisatorische en technische maatregelen in functie van de door de verwerking gevormde risico's.
17. Zoals aangestipt in punt 9 vormt de heridentificatie van de geanonimiseerde gegevens het voornaamste risico dat gevormd wordt door de publicatie van statistieken. De aanvrager zal

in een procedure moeten voorzien om de persoonsgegevens te anonimiseren, m.a.w. zodat niemand een persoon kan identificeren aan de hand van deze gegevens. Volgens overweging 26 van de AVG: « *Om te bepalen of een natuurlijke persoon identificeerbaar is, moet rekening worden gehouden met alle middelen waarvan redelijkerwijs valt te verwachten dat zij worden gebruikt door de verwerkingsverantwoordelijke of door een andere persoon om de natuurlijke persoon direct of indirect te identificeren, bijvoorbeeld selectietechnieken. Om uit te maken of van middelen redelijkerwijs valt te verwachten dat zij zullen worden gebruikt om de natuurlijke persoon te identificeren, moet rekening worden gehouden met alle objectieve factoren, zoals de kosten van en de tijd benodigd voor identificatie, met inachtneming van de beschikbare technologie op het tijdstip van verwerking en de technologische ontwikkelingen.* ». A contrario, oordeelt de Autoriteit in haar advies nr. 02/2011 van 19 januari 2011², dat wanneer de verwerkingsverantwoordelijke onredelijke middelen zou moeten inzetten om één of meerdere betrokkenen te identificeren en dat het risico op identificatie zodanig marginaal wordt, de gegevens als anoniem kunnen worden beschouwd.

18. Gelet op de gevoeligheid van de in punt 5 opgesomde gegevens, vraagt de Autoriteit dat conform artikel 35 (2)(b) van de AVG een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling zou worden uitgevoerd.
19. Conform artikel 204 van de WVG zal de door de verwerkingsverantwoordelijke aangewezen functionaris voor gegevensbescherming moeten worden geraadpleegd opdat hij advies zou geven over de verschillende anonimiseringsmethoden en in het bijzonder over hun efficiëntie inzake bescherming van gegevens.

OM DIE REDENEN,

De Autoriteit eist dat de aanvrager in het voorontwerp van besluit van de Waalse Regering tot invoeging van een Titel VIII in boek II van het tweede deel van het Waals Wetboek van Sociale Actie en Gezondheid betreffende de erkenning en subsidiëring van de diensten en de voorzieningen voor de begeleiding van partnergeweld en gendergerelateerd geweld, rekening zou houden met de volgende opmerkingen:

- **Punt 2**, De verwerkingsverantwoordelijke moet worden aangewezen in het voorontwerp van besluit ;
- **Punt 10**, de aanvrager dient de relevantie aan te tonen van de publicatie van elk gegeven in het licht van de doeleinden van het voorontwerp van besluit;

²NL: https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_02_2011_0.pdf

- **Punt 11**, de aanvrager dient op exhaustieve wijze alle gegevens op te lijsten die in het jaarlijks verslag zullen gepubliceerd worden;
- **Punt 14**, de aanvrager dient de vastgestelde bewaartermijn te verantwoorden en te verduidelijken wat wordt verstaan onder "de datum van registratie" ;
- **Punt 15**, de aanvrager moet de betrokkenen informeren over het gebruik van hun gegevens voor statistische doeleinden en over het feit dat deze gegevens in een samengevoegde vorm zullen worden gepubliceerd;
- **Punt 16**, de Autoriteit herhaalt dat de anonimisering een resultaatsverbintenis is die rekening moet houden met de risico's van heridentificatie en de gevolgen ervan. Bovendien zal de verwerking van persoonsgegevens voor de anonimisering moeten omkaderd worden door technische en organisatorische veiligheidsmaatregelen aangepast aan de door de verwerking gevormde risico's.
- **Punt 18**, conform artikel 35 van de AVG moet een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling worden uitgevoerd;
- **Punt 19**, de door de verwerkingsverantwoordelijke aangewezen functionaris voor gegevensbescherming zal moeten worden geraadpleegd.

(get.) An Machtens
Wvd. Administrateur

(get.) Willem Debeuckelaere
Voorzitter,
Directeur Kenniscentrum